

Marta Finkelštein

STEROIDAI IR ASTEROIDAI

Balandžio 19 dieną, NOA festivalyje pristatyta opera „Honey, Moon!“ - kinetinis kūnų ir mašinų pasaulis, kur erdvėje išsidėstę objektai, veikia pagal savo vidinę meninės raiškos logiką, o tuo pačiu sudaro vientisos sistemos modelį. Šios sistemos kūrėjai – kompozitorė Gailė Griciūtė, libreto autorė Gabrielė Labanauskaitė-Diena ir režisierius bei instaliacijos autorius Julijonas Urbonas. Operai pasirinktas tarpdisciplinis žanras opera-meno instaliacija, jungiant itin skirtingus raiškos elementus, leido sukurti alternatyvų operinį potyrį.

STEROIDAI

Kultūrizmo meno pagrindinis objektas – žmogaus kūnas, kuris kultūristo vaizduotėje tampa gyvąja skulptūra. Jos formavimo įrankiai yra individualizuoti, kiekvieno skonio ir organizmo reakcijų pasėkoje įgaunantys kitokias formas, dažnai atspindinčias skirtingas tobulo kūno interpretacijas. Nenatūralūs steroidiniai preparatai tapo natūralia sporto dalimi ir suteikė kultūristams galimybę peržengti iki tol suvokiamas šio meno ribas ir kūno pojūčių arsenalą. Kultūrizmo raiškos palaikymui ir tobulinimui nepakanka savaitių ar mėnesių – tai procesas, reikalaujantis 24 valandų per parą, mėnesių mėnesius, metų metus. Operoje veikiantys kultūristai suteikė operai performatyvių, tradicinio teatrališkumo ribas peržiangiųjų savybių.

ASTEROIDAI

Asteroidas – mažytė planeta, planetoidas. Asteroidų sukimosi apie savo ašį būdingi periodai 4-20 val. Jie būna sferoido, pailgos ar netaisyklingos formos. Jų paviršius kietas, nusėtas smūginiais krateriais. Saulės sistemos kūnas. „Honey, Moon!“ kuria savą sistemą, kurioje asteroidiniais dariniais tampa: instrumentinis ansamblis, vokalinis ansamblis, naratoriai, modulinis sintezatorius ir fortepijonas. Kiekvienas jų turi savo sukimosi greitį ir logiką, o taip pat atlieka muzikinę medžiagą, kuri sloksniuojant sukuria bendrą muzikinę faktūrą. Atlikėjai paklūsta naujos sistemos taisyklėms – besisukančiomis platformomis pakeičiama pozicija erdvėje bei svorio centro pojūtis, įgarsinimu ir kolonėlėmis formuojamas garsas, atimama įprasto garso suvokimo kontrolė. Salėje paskirstytas garsas, kintantčios garso šaltinio koordinatės bei lasvė pasirinkti/keisti savo poziciją erdvėje suteikia žiūrovui galimybę suvokti opera ne iš išorės, bet iš vidaus. Jis nelieka pasyvus kūrėjų užmanymų stebėtojas – judėdamas ir veikdamas tarp operos objektų jis pats tampa naratyvo dalimi.

GRAVITACINĖ ESTETIKA

„Šiandien gravitacija, panašu, praranda „evoliucinės naštos“ skambesį ir tampa pasimėgavimo šaltiniu. Akrobatika, sunkioji atletika, atrakcionai, kosminiai skrydžiai – visa tai orientuota ne į išgyvenimą, o naujų patirčių paiešką ar, kaip aš vadinu, gravitacinę estetiką“ - Julijonas Urbonas. Opera-meno instaliacija, tai gravitacijos taisyklių tyrimas per operos žanrą. Naujos patirtys ir jų paieškos keičia atlikėjų praktiką ir klausytojo potyrį. Šiuolaikinio meno centre įvykusi kūrinio premjera pasidavė šiuolaikinio meno taisyklėms ir fiksavo operą meno instaliacijoje, o meno

instaliaciją operoje. Būtent balansas tarp intaliacijos ir operos buvo didžiausia kūrinio intriga, kuri sprendėsi veikiamą individualių, kiekvieno dalyvavusio, patirčių ir žanrinių pozicijų. Atrodo, parodoms ir instaliacijoms būdinga erdvė žanrinio balanso svarstyklės persvėrė į instaliacijos formos pusę, leisdama būtent jai dominuoti kaip pagrindiniam vardikliui. Visgi, sukurta alternatyvi operinė/meninė sistema suteikė galimybę pajusti tarpsritinės raiškos stiprybę, kuomet sunkiai kartu įsivaizduojami elementai sukuria bendrą organišką vyksmą. Pačios žanrinės vestuvės intriguoja ir verčia laukti tolimesnių kūrybinių išraiškų, po sėkmingo „medaus mėnesio!“.